

**T.C.
TİCARET BAKANLIĞI**

Sayı : E-69602026-610/60798948
Konu : Soru Önergesi(7/36887)

2021.2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 26.11.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.745234 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, Ankara Milletvekili Sayın Levent GÖK tarafından verilen 7/36887 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Ruhsar PEKCAN
Bakan

Ek : Soru Önergesi Cevabı (3 sayfa)

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Ankara Milletvekili Sayın Levent GÖK'e ait 7/36887 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla, önergenize ilişkin cevaplarımıza aşağıda yer verilmiştir:

1-5) Bilindiği üzere, Şubat 2020 döneminden beri yakın coğrafyamızda da etkinliğini artıran Covid-19 pandemisi ülkelerin sınır geçişleri başta olmak üzere muhtelif önlemler almasıyla sonuçlanmıştır. Bu dönemde, özellikle Orta Asya ihraç taşımalarımız için büyük öneme sahip olan İran-Türkmenistan transit hattı öncelikle ülkemizin İran'da salgının yükseliş kaydetmesi sonucunda ülkemiz ile İran sınırlarının kapatılması daha sonra da Türkmenistan-İran sınırının yabancı plakalı taşıtların geçişi için hala kapalı olması nedeniyle kullanılamamıştır. Bunun sonucu olarak, gerek Türkmenistan üzeri taşımaların yalnızca Türkmenistan plakalı araçlarla yapılabilmesi gerekse de İran-Türkmenistan transit hattına alternatif olarak kullanılan hatlarda geçiş belgesi sorunlarının yaşanması taşımacılarımızı zor durumda bırakmıştır.

İhraç ürünlerimizin taşınmasında karşılaşılan sorunların başında geçiş belgesi kotaları bulunmakta olup Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (UAB) Uluslararası Karayolu Taşımacılığı kapsamında diğer ülkeler ile ikili, transit ve üçüncü ülkelere yönelik taşımaları düzenlemek ve karayolu taşımacılığımızda karşılaşılan sorunları bertaraf etmek üzere, Karayolu Taşımacılığı Anlaşmaları imzalamakta ve Kara Ulaştırması Karma Komisyon Toplantıları (KUKK) kapsamında söz konusu anlaşmaların uygulanmasına yönelik hususları belirlemektedir. Diğer taraftan, gerek Bakanlığımız gerekse de Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı bahse konu sorunların yaşandığı ülke yetkilileriyle gerçekleştirilen üst düzey görüşmelerde de konuyu sürekli olarak gündeme taşımaktadır. Bu girişimlerin neticesinde Covid-19 salgınının sonucu olarak Orta Asya ihraç taşımalarımızın önünde engel oluşturan Rusya ve Kazakistan transit geçiş belgeleri konusunda olumlu gelişmeler yaşanmıştır. Bu doğrultuda, 2020 yılı için Rusya tarafından taşımacılarımıza ilave olarak 5.000 adet transit geçiş belgesi, 2.000 adet ikili geçiş belgesi, 1.000 adet ise üçüncü ülke taşımaları için geçiş belgesi, Kazakistan tarafından da taşımacılarımıza ilave olarak 6.000 transit ve 8.000 Hazar geçişli transit geçiş belgesi verilmesi sağlanmıştır.

Diğer taraftan, Bakanlığımız ihraç taşımalarına yönelik olarak alternatif güzergâhlar yaratma konusundaki çalışmalarına devam etmekte olup bu vesileyle Orta Asya taşımaları için kritik önemi haiz Hazar Denizi geçişlerindeki etkinliğin artırılması noktasında Azerbaycan Ekonomi Bakanı ile 11 Kasım 2020 tarihinde, Türkmenistan Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı ile 19 Kasım 2020 tarihinde ve Azerbaycan Ekonomi Bakan Yardımcısı ile 2 Aralık 2020 tarihinde gerçekleştirilen video konferans görüşmelerinde, karayolunda ve Hazar Denizi geçişinde taşıma ücretleri ve taşımacılık kotaları başta olmak üzere taşımacı firmalarımızın sorunları gündeme getirilmiştir.

İran ile 2020 yılı Kasım ayı itibarıyla uygulamaya koyduğumuz “Transit Veri Değişimi Projesi” ile geçişlerin hızlandırılması, Gürbulak Kara Hudut Kapısı'nda gerekli sağlık tedbirleri kapsamında yeni peron açılması, Esendere ve Gürbulak Kara Hudut Kapılarının 7/24 çalışması, yerel ve merkezi idareler arasında düzenli görüşmeler ve anlık telefon görüşmeleri ile İran

kapılarında taşımacılarımızın yaşadığı İran kaynaklı sorunlara anlık müdahalelerde bulunmaktadır. Özellikle pandemi döneminde gümrük idareleri arasında ikisi Bakan Yardımcısı düzeyinde, iki tanesi de teknik düzeyde olmak üzere toplantılar düzenlenmiş; bunun haricinde anlık olarak ilgili ülke temsilcileri ile her daim görüşmelerde bulunulmuştur.

Öte yandan, Azerbaycan ile geçişlerin hızlandırılması ve kolaylaştırılması amacıyla veri değişimi çalışmalarımız sürdürülmekte olup transit verilerin paylaşımı amacıyla “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ön Elektronik Bilgi Değişimi Sistemi Kurulmasına İlişkin Anlaşma” metni 31 Ekim 2019 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Bahse konu Anlaşma metnine ilişkin olarak Teknik Hüküm Belgesi 2 Temmuz 2020 tarihinde mektup teatisi yöntemiyle imzalanmıştır.

Yine 11 Ekim 2019 tarihinde Ortak Gümrük Komitesi toplantısı vesilesi ile imzalanan Türkiye ile Azerbaycan arasında ihracat verilerinin gönüllülük esasına dayalı paylaşımına olanak tanıyacak olan Basitleştirilmiş Gümrük Hattı Mutabakat Zaptı ise 14 Ocak 2020 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Mutabakat Zaptına ilişkin Teknik Hükümler Belgesi müzakereleri hâlihazırda sürdürülmektedir. Bu iki proje ile taşımacılarımızın Orta Asya güzergâhlarına yapacakları taşımalar için geçiş süreleri ve kapılardaki bekleme süreçleri oldukça kısılacaktır.

Ayrıca, Türkiye - Gürcistan ve Azerbaycan arasında Bakü - Tiflis - Kars Demiryolu Projesi, Türkiye - Gürcistan - Azerbaycan demiryolu ağları arasında doğrudan bağlantı kurulmasını öngören bir proje olarak ortaya çıkmış ve söz konusu projenin açılışı 30 Ekim 2017 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, sınır geçiş prosedürlerini kolaylaştırmak için ön bilgi değişimine imkân tanıyacak bir anlaşma metni imzalanmasının faydalı olacağı mütalaa edilmiş olup metin müzakerelerine 31 Ekim-01 Kasım 2019 tarihlerinde Ankara’da yapılan görüşmelerle başlanmıştır. Müzakerelerin 2021 yılı ilk yarısında tamamlanması planlanmaktadır. Bu proje ile de taşımacılarımıza tanınacak demiryolu opsiyonu ile daha fazla ve daha ucuza taşıma yapma imkânı tanınacaktır.

Bakanlığımız ile Gürcistan Gümrük idaresi arasında en üst düzeyde seyreden iyi ilişkileri daha da kurumsallaştırmak amacıyla Türkiye ile Gürcistan arasında mevcut ortak kullanım projesi kara hudut kapılarında mükerrer kontrollerin ortadan kaldırarak, sınır geçiş sürelerini kısaltmayı hedeflemektedir. Bu çerçevede, Gürcistan ile 2010 yılında başlayan çalışmalar, ilgili yasal metinlerin 2012 yılına kadar imzalanması ve 2014 yılından itibaren gerçek ortamda veri değişiminin yapılmaya başlanması ile tamamlanmıştır. Mezkûr proje ile araç geçişlerinin Gürcistan sınırında daha kolay ve bekleme yapılmadan sağlanması amaçlanmıştır.

Ayrıca, hâlihazırda veri değişimi sağlanmakta; veri değişiminin transit verilerine ek olarak ihracat verilerini de kapsayan “Basitleştirilmiş Gümrük Hattı Anlaşması” çerçevesinde sürdürülmesi amacıyla Bakanlığımızca Gürcistan tarafına bir metin önerisinde bulunulmuş ilk müzakereler 11-12 Aralık 2019 tarihlerinde Gürcistan/Batım’da gerçekleştirilmiş; 27 Şubat 2020 tarihinde ve 7 Temmuz 2020 tarihinde Gürcistanlı temsilciler ile metne ilişkin nihai görüşlerinin alınmasını teminen irtibata geçilmiştir. Gürcistan tarafınca metnin değerlendirildiği bilgisi alınmış olup hâlihazırda Bakanlığımıza dönüş yapılması beklenmektedir.

Covid-19 salgını nedeniyle hudut kapılarından geçişlerin etkilenmemesini ve ticaretin kesintisiz bir biçimde işlemesine katkıda bulunulmasını teminen Bakan Yardımcısı düzeyinde 2020 yılı içinde, Gürcistan ile beş üst düzey görüşme gerçekleştirilmiştir. Müteakiben Nisan, Haziran, Temmuz ve Eylül aylarında Bakan Yardımcılığı Makamı başkanlığında Covid-19 salgının yarattığı güncel sorunlara çözüm bulunması ve Gürcistan üzerinden Orta Asya'ya gerçekleştirilen taşımalarımızda sorun yaşanmaması amacıyla üst düzey video konferans toplantıları gerçekleştirilerek somut kararlar alınmış ve takibi sağlanmıştır.

Diğer taraftan, Orta Asya ülkelerinden Özbekistan ile "Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı ile Özbekistan Cumhuriyeti Devlet Gümrük Komitesi Arasında Sınırdan Geçirilecek Ürün ve Taşıtlara İlişkin Ön Bilgi Paylaşımı Konusunda Protokol", "Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eşyanın Gümrük Kıymetini Belirlemek ve Kontrol İçin Gerekli Bilgilerin Değişimi Anlaşması" ve "Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı ile Özbekistan Cumhuriyeti Devlet Gümrük Komitesi Arasında Dış Ticaret İstatistiği Konusunda Metodoloji ve Bilgi İşbirliği Anlaşması" olmak üzere üç ayrı anlaşma taslağı 2019 ve 2020 yılları içerisinde müzakere edilerek imzaya hazır hale getirilmiştir. Öte yandan, Ülkemiz ile Özbekistan arasında Basitleştirilmiş Gümrük Hattı Kurulmasına İlişkin Protokol de 2020 yılı içerisinde imzaya hazır hale getirilmiştir.

Söz konusu projeler ile de Orta Asya, Özbekistan ve ardıl taşımalara yönelik nakliyecilerimizin hudut geçişlerinde karşılaştığı sorunların giderilmesi, geçiş sürelerinin kısaltılarak hudut geçişlerinin kolaylaştırılması hedeflenmektedir.